

Toitelementide kogubilanss ja kasutus ning pestitsiidide kasutuskormus, aruanne 2005. a.

Tellija: Põllumajandusuuringute Keskus

Töö teostaja: Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus

Tartu, mai 2006

Kokkuvõte

Toitelementide kogubilanss ja kasutus

Indikaatori "Toiteelementide kogubilanss ja kasutus" andmete kogumine 2004. aasta kohta toimus tellija poolt etteantud 112 talus/ettevõttes kolmes erinevas Eesti piirkonnas: Lääne-Eesti (Saare ja Pärnu maakond), Kesk-Eesti (Jõgeva, Rapla ja Tartu maakond) ja Lõuna-Eesti (Võru maakond). Tellija poolt täpsustatud 4-s talus/ettevõttes (seotud veekvaliteedi seirega) koguti andmed vaid ühe või kahe tellija poolt etteantud põllu kohta.

Tulenevalt erinevatest asjaoludest koguti andmed 36 ühtset pindalatoetust taotlenud talus, 34 keskkonnasõbralikku tootmist taotlenud talus ja 38 mahetalus. Oluliselt erineb talude jaotus võrreldes esialgselt planeerituga suurus- ja tootmistüübiti. tootmine, M – mahepõllumajanduslik tootmine

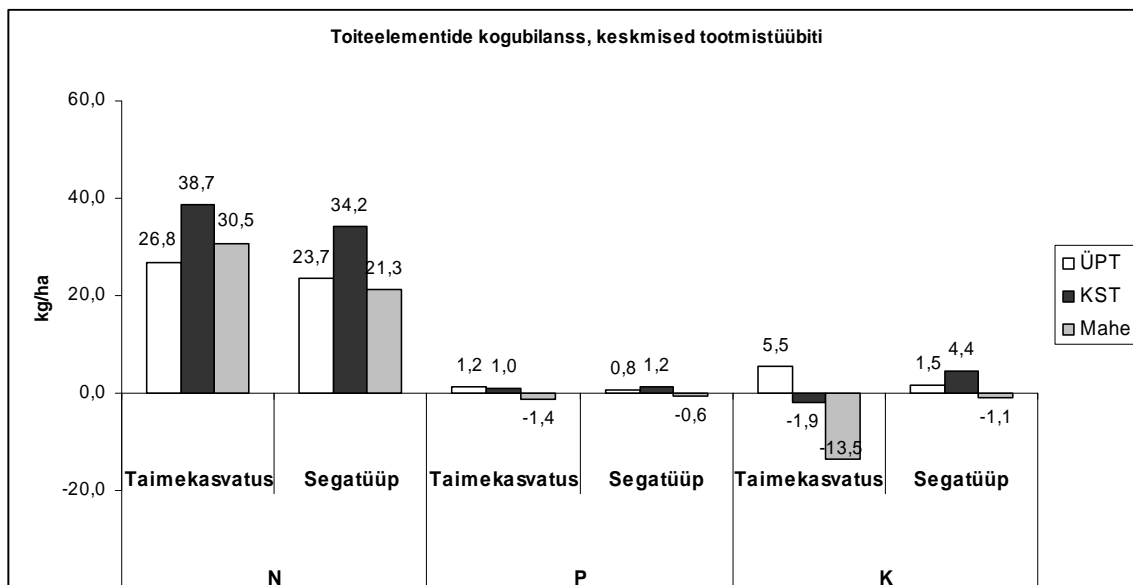
Kuna andmeid koguti 2005. aastal esmakordselt, siis saadud tulemuste põhjal pole võimalik teha mitte mingisuguseid järeldusi ega anda hinnanguid. Esialgsete hinnangute tegemine on võimalik alles pärast vähemalt 3 aastat järjestikust andmekogumist. Seetõttu on järgnevalt toodud vaid ülevaade saadud andmetest.

Toiteelementide kogubilansi ja kasutuse arvutamisel pole arvestatud denitrifikatsiooni, ammonifikatsiooni ega lendumist. Toiteelementide kogubilanss ja kasutus on arvatud nii saagi kui müügi alusel. Järgnevalt on toodud ülevaade toiteelementide keskmisest kogubilansist müügi põhjal tootmistüübiti. Kohati erinevad ettevõtete saagi ja müügi põhjal arvatud bilansid üksteisest oluliselt (kordades). Keskmiste arvutamisel ei ole kõrvale jäetud üldisest oluliselt erinevaid talusid/ettevõtteid, kuigi need mõjutavad oluliselt keskmist tulemust. Seda tuleks silmas pidada P, aga eriti K bilansi tulemuste juures, kus üksikud talus/ettevõtted erinevad eriti suurel määral üldisest.

N-bilanss ühtset pindalatoetust (ÜPT) taotlenud taimekasvatustaludes/ettevõtetes on keskmiselt 26,8 kg/ha, keskkonnasõbralikku tootmise (KST) toetust taotlenud taludes/ettevõtetes 38,7 kg/ha ja mahetaludes 30,5 kg/ha. Segatüüpi taludes/ettevõtetes on keskmised kogubilansid vastavalt 23,7 kg/ha, 34,2 kg/ha ja 21, 3 kg/ha (joonis 1).

P-bilanss ÜPT taimekasvatustaludes/ettevõtetes on keskmiselt 1,2 kg/ha, KST toetust taotlenud taludes/ettevõtetes 1,0 kg/ha ja mahetaludes -1,4 kg/ha. Segatüüpi taludes/ettevõtetes on keskmised kogubilansid vastavalt 0,8 kg/ha, 1,2 kg/ha ja -0,6 kg/ha.

K-bilanss ÜPT taimekasvatustaludes/ettevõtetes on keskmiselt 5,5 kg/ha, KST toetust taotlenud taludes/ettevõtetes -1,9 kg/ha ja mahetaludes -13,5 kg/ha. Segatüüpi taludes/ettevõtetes on keskmised kogubilansid vastavalt 1,5 kg/ha, 4,4 kg/ha ja -1,1 kg/ha.

Joonis 1. Toitelementide kogubilanss müügi alusel, keskmised tootmistüübiti.

Pestitsiidide kasutuskoormus

Indikaatori “Pestitsiidide kasutuskoormus” andmete kogumine 2004. aasta kohta toimus samades taludes/ettevõtetes, kus koguti andmeid toitelementide kogubilansi ja kasutuse kohta, välja arvatud mahetootmisega tegelevad talud/ettevõtted. Kokku koguti pestitsiidide kasutuskoormuse andmed tellija poolt etteantud 76s talus/ettevõttes kolmes erinevas Eesti piirkonnas: Lääne-Eesti (Saare ja Pärnu maakond), Kesk-Eesti (Jõgeva, Rapla ja Tartu maakond) ja Lõuna-Eesti (Võru maakond). Tellija poolt täpsustatud 4-s talus/ettevõttes (seotud veekvaliteedi seirega) koguti andmed vaid ühe või kahe tellija poolt etteantud põllu kohta.

2 talu/ettevõtet, kus andmeid koguti, olid tellija poolt antud andmete põhjal kas ÜPT või KST toetuse taotlejad, kuid hilisema andmete täpsustamisega osutusid mahetaludeks, mistõttu allpool toodud tabelis need ei kajastu.

Võimaldamaks võrdlust Eesti keskmisega, on tulemuste esitamisel võetud aluseks toimeaine hektari kohta.

Pestitsiidide kasutamine

Herbitsiidid

Kõige suurem selliste talude osakaal, kus herbitsiide ei kasutatud, oli gruppides <40 S-ÜPT (57%), <40 T-KST (50%) ja 40-100 S-ÜPT. Üldse ei olnud selliseid talusid gruppides >100 T-KST, >100 T-ÜPT ja 40-100 T-ÜPT.

Segataludes (S) kasutatakse herbitsiide toimeaines ha kohta mõnevõrra rohkem kui taimekasvatustaludes (T) (vastavalt 1,078 ja 0,845 ha kohta).

KST talude ja ÜPT talude vahel märkimisväärne erinevus puudus (vastavalt 1,013 ja 0,909 ha kohta).

EESTI MAAELU ARENGUKAVA 2004-2006 PKT HINDAMINE

Kõige levinum herbitsiid on MCPA 12-st grupist oli see esikohal 8-s ja teisel kohal 1-s grupis. Järgneb Granstar (esikohal 3-s ja teisel kohal 1-s grupis).

Fungitsiidid

Fungitsiide ei kasutatud 12-st grupist 6-s. Fungitsiide kasutavate tootjate osakaal oli suurim gruppides >100 T-KST (40%) ja 40-100 S-ÜPT (33%).

Kõige levinum fungitsiid on Dithane NT (kartul), kasutati ka fungitsiide Acrobat Plus (kartul), Tattoo (kartul), Euparen M WG (maasikas), Falcon 460 EC nisu.

Insektitsiidid

Insektitsiide ei kasutatud 12-st grupist 3-s. Insektitsiide kasutavate tootjate osakaal oli suurim gruppides >100 T-KST (60%), <40 T-ÜPT (40%), >100 S-KST (40%).

Kõige levinum insektitsiid on Fastac, mida kasutati eelkõige rapsi aga ka köögivilja, herne ja kartuli puhul. Veel kasutati insektitsiide Karate Zeon (teravili, raps, maasikas), Decis 2,5 EC (kartul) ja Malasiin (maasikas).